

IV./1.6.2.: Svédország

Svédország vezető tagállam az innováció területén Európában, bár az SII-index alapján 2009-ben Svájc mögött a *második helyre* szorult. Ez részben metodológiai változásoknak, részben Svájc erőteljes növekedésének köszönhető. Az ipari K+F-ráfordítások 20 nagy gazdasági társaság köré koncentrálnak; a kkv-k kiadásai más európai ipari állam szintjének felelnek meg, de arányuk a GERD-en belül kisebb. A svéd gazdaság nagymértékben *exportfüggő*; fő tételnek a beruházási cikkek számítanak. A kereslet visszaesése e két tényező miatt érintette erőteljesebben a svéd gazdaságot, mint a többi uniós államét. Mindez nem maradt hatás nélkül a főbb export ágazatokba történő innovációs célú befektetések terén. A válság ellenére az ipari szereplők igyekeztek fenntartani a korábbi foglalkoztatási szintet a K+F területén, kisebb a keresletet inkább a munkaidő, illetve a kifizetések csökkentésével ellensúlyozták.

A gazdasági visszaesésből való kilábalást az is befolyásolja, hogy a K+F-tevékenységet végző legfontosabb cégek egyre inkább globalizálódnak. Jelenleg üzleti K+F több mint 40%-át Svédországon kívüli központú vállalkozások adják; a tisztán hazai cégek számára a belföldi piac egyre marginálisabb szerepet játszik. Az innovációs célú befektetések persze nemcsak a nagyvállalatokat érintik, hanem a részükről megnyilvánuló csökkenő kereslet is hatással van a tudásintenzív kkv-kra, a kutatóintézetekre és az egyetemekre. A kkv-kat két részből is sújtják a kedvezőtlen feltételek: a tőkehiány és a mérséklődő innovációs megrendelések oldaláról.

Az ország innovációs teljesítményének alakulását jelentősen befolyásolja a *gépjárműgyártás* meghatározó gazdasági szerepe. A magánszektor foglalkoztatottainak 5%-a dolgozik ebben az ágazatban, és K+F-ráfordításainak kb. negyede jelentkezik ezen, a gazdasági válság által különösen sújtott területen. Gondot okoz – az a körülmény is, hogy a svéd innovációs politika kevésbé ösztönzi a *nem technológiai jellegű* (pl. szolgáltatási) tevékenységeket. A támogatások középpontjában az erős egyetemi kutatási rendszer és az üzleti K+F áll, a kettő közötti megfelelő kapcsolat viszont hiányzik. Svédország 2008-ban *új kutatási és innovációs törvényt* fogadott el, és minden korábbinál jelentősebb összeget különített el a K+F számára. A kutatás támogatását azonban nem tekintették mindenhatónak; több más gátló tényező felszámolására is törekedtek emellett.

A legnagyobb kormányzati szubvencióban az akadémiai kutatóintézetek részesülnek. A felsőoktatási intézmények K+F-tevékenységének finanszírozásánál alapvető szempont a minőség, amelynek mérése két kritérium alapján történik: *publikációk*, illetve publikációs referenciák, valamint a *külső finanszírozás* (beleértve az ipartól jövő megbízásokat). Az alapkutatás támogatása a II. világháború óta kétféle módon megy végbe: az egyetemek számára nyújtott közvetlen, valamint a parlament által létrehozott kutatási tanácsokon keresztül – pályázati úton – biztosított támogatás formájában. A törvény elfogadásával e rendszer egy harmadik elemmel – a stratégiai befektetésekkel – bővült. A fentiek mellett innovációs irodákat hoztak létre a felsőoktatási intézményeknél, a kutató és az üzleti szféra közeledése, a K+F-eredmények gyakorlatba ültetése céljából.

A svéd intézményi rendszert viszonylag kevés számú tárca jellemzi,

ami azzal a következménnyel jár, hogy a más országokban minisztériumi hatáskörbe tartozó tevékenységeket kormányügynökségek látnak el. A legtöbb innovációpolitikai feladat gazdája a *Vállalkozási, Energiaügyi és Kommunikációs Minisztérium* (Ministry of Enterprise, Energy and Communications). A *Kormányzati Innovációs Ügynökség* (Swedish Governmental Agency for Innovation Systems, VINNOVA) portfóliójába a szükségletek által vezérelt K+F- és demonstrációs tevékenység finanszírozása, a hálózatépítés, a szereplők közötti együttműködés erősítése tartozik. E munkát két félig magán alapítvány is segíti, a *Tudás Alapítvány* (Knowledge Foundation) és az *Alapítvány a Stratégiai Kutatásért* (Foundation for Strategic Research). A stratégiai kérdésekkel a *Kutatási és Oktatási Minisztérium* (Ministry for Research and Education), a kimagasló alap kutatások támogatásával pedig a *Svéd Kutatási Tanács* (Swedish Research Council) foglalkozik.

<http://www.proinno-europe.eu/page/innovation-and-innovation-policy-sweden>